

การลงทุนของต่างประเทศในไทย : พัฒนาการและแนวโน้ม

จากกล่าวได้ว่านักลงทุนจากต่างประเทศยังคงให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้จากคำขอรับการส่งเสริมและโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น จากรายงานการวิจัยของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย) ได้ลำดับประเทศที่นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุน ปรากฏว่าไทยอยู่ในอันดับที่ 5 ส่วนเอกสารรายงานขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (World Competitive-ness Report) ซึ่งรายงานโดย World Economic Forum ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 15 ประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูง การที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงเช่นนี้จึงเป็นสิ่งดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งรายใหม่และรายเดิมที่ต้องการขยายโรงงาน จำนวนโครงการที่ขอรับการส่งเสริมใหม่และการขยายโครงการลงทุนเดิมเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีทั้งจำนวนคำขอและโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุน

ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2538 มีโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 1,082 โครงการ เทียบกับ 1,122 โครงการ ในระยะเดียวกันของปีที่แล้ว ลดลงร้อยละ 3.6 แม้ว่าจำนวนโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมนี้จะลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน แต่มูลค่าการลงทุนกลับเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะโครงการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 1 พันล้านบาทขึ้นไป คาดว่าโครงการเหล่านี้จะช่วยให้มีการจ้างงานถึง 241,165 คน เทียบกับ 224,640 คน ในระยะเดียวกันของปีก่อน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3

โครงการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ สกท. ในระยะ 9 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวนทั้งสิ้น 863 โครงการ เทียบกับ 758 โครงการในระยะเดียวกันของปีก่อน โดยมีเงินลงทุนรวม 344.06 พันล้านบาท เทียบกับ 182.13 พันล้านบาท ในระยะเดียวกันของปีก่อน หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88.9 โครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมนี้จะช่วยสร้างงานจำนวน 197,959 คน เทียบกับ 179,072 คน ในระยะเดียวกันของปีก่อน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.5

มูลค่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการสร้างงานจำนวนมากนี้มีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมการส่งออกยกระดับราคาสินค้าเกษตรและรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น นโยบายย้ายฐานการลงทุนของบริษัทต่างประเทศและกฎเกณฑ์ของรัฐบาลที่ผ่อนคลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ

โครงการจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนแล้วนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเกี่ยวกับด้านอสังหาริมทรัพย์ การพาณิชย์นำวิ โรงพยาบาล ผลิตภัณฑ์โลหะ ชิ้นส่วนยานยนต์ เคมีภัณฑ์ กระดาษ และผลิตภัณฑ์พลาสติก ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2538 ญี่ปุ่นยังคงเข้ามาลงทุนสูงสุด โดยมีจำนวนถึง 194 โครงการ ตามด้วยนักลงทุนจากกลุ่มสหภาพยุโรป 80 โครงการ ได้หวัน 73 โครงการ สหรัฐอเมริกา 44 โครงการ และฮ่องกง 19 โครงการ เทียบกับในระยะเดียวกันของปีก่อน นักลงทุนต่างประเทศ 5 อันดับแรกที่เข้ามาลงทุนสูงสุดได้แก่ ญี่ปุ่น 123 โครงการ สหภาพยุโรป 68 โครงการ ได้หวัน 58 โครงการ สหรัฐอเมริกา 43 โครงการ และฮ่องกง 23 โครงการ

ค่าเงินเยนที่แข็งขึ้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บริษัทญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting Industry) ส่วนปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งได้แก่ นโยบาย 'มุ่งสู่ได้'

การส่งเสริมการลงทุนจำแนกตามขนาดของเงินลงทุน

(จำนวนโครงการ)

เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคำขอรับการส่งเสริม		โครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริม	
	ม.ค.-ก.ย. 2537	ม.ค.-ก.ย. 2538	ม.ค.-ก.ย. 2537	ม.ค.-ก.ย. 2538
ต่ำกว่า 20	182	139	146	117
20-100	471	418	285	373
100-500	380	366	266	287
500-1000	36	59	36	33
1,000 ขึ้นไป	53	100	25	53
รวม	1,122	1,082	758	863

ของรัฐบาลได้หวั่น ซึ่งกระตุ้นให้นักธุรกิจได้
หวั่นออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น
รวมทั้งในประเทศไทย

ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2538
โครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนใน
เขต 3 มีจำนวน 538 โครงการ มูลค่า 246.4
พันล้านบาท เทียบกับ 576 โครงการ มูลค่า
131.2 พันล้านบาท ในระยะเดียวกันของปี
ก่อน โดยภาคตะวันออกยังคงเป็นเขตที่ได้
ได้รับความสนใจมากที่สุด รองลงมาคือ ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้
ตามลำดับ

โครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2538

โครงการขนาดใหญ่ที่นักลงทุนต่าง
ชาติให้ความสนใจในระยะหลายปีที่ผ่านมา
ได้แก่ ปีโตรเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง ผลิตภัณฑ์โลหะ และเคมีภัณฑ์ แสดงให้เห็นว่า
ต่างชาติเริ่มให้ความสนใจกับอุตสาหกรรม
พื้นฐานขนาดใหญ่มากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรม
สิ่งทอที่หดตัวลงอย่างมากในปี 2536 ได้
กลับฟื้นตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี 2537
และ 2538 ขณะที่อีกสาขาหนึ่งที่ค่อย ๆ ฟื้นตัว
อย่างช้า ๆ ในปี 2538 คือ สาขาบริการ

การลงทุนจากต่างประเทศในกลุ่ม
เหมืองแร่ โลหะขั้นพื้นฐาน เซรามิก ผลิตภัณฑ์
เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
ก็ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้ม
ขยายตัวดี เนื่องจากนโยบายส่งเสริม
อุตสาหกรรมสนับสนุนของ สกท. ในจำนวน
โครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับอนุมัติจาก สกท.
ปี 2538 ที่น่าสนใจได้แก่ โครงการร่วมทุน
ระหว่างฟอร์ตกับมาสด้า เพื่อผลิตรถปิกอัพ
และชิ้นส่วน มูลค่าลงทุน 13.5 พันล้านบาท
โครงการผลิต Pure terephthalic Acid (PTA)
ของกลุ่มทุนเท็กซัส และ ปูนซีเมนต์ไทย

โครงการร่วมทุนระหว่างฟอร์ตกับ
มาสด้า มีทุนจดทะเบียน 1.35 พันล้านบาท
โดยแต่ละบริษัทถือหุ้นร้อยละ 45 ที่เหลือ
อีกร้อยละ 10 กระจายให้กับนักธุรกิจไทย
ทั้งนี้ในระยะเริ่มแรกจะใช้เงินลงทุนจำนวน
8.6 พันล้านบาทผลิตรถปิกอัพ 2 แสนคัน
ต่อปีที่จังหวัดระยอง ทั้งนี้ที่โครงการนี้เริ่ม

ดำเนินการก็จะกลายเป็นฐานการผลิตเพื่อ
ส่งออก อันจะทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
อีกหลายโครงการที่กำลังเตรียมจะมา
ลงทุนในไทยด้วย เช่น โครงการผลิตชิ้น
ส่วนของออสเตรเลียจำนวน 3 โรงงาน สหรัฐ
อเมริกา 5 โรงงาน และญี่ปุ่นอีก 6-7 โรงงาน
ทางด้านบริษัททุนเท็กซัสปีโตรเคมี (ประเทศ
ไทย) จะใช้เงินลงทุน 12 พันล้านบาท ผลิต
PTA จำนวน 9 แสนตัน ส่วนกลุ่มปูน
ซีเมนต์ไทยจะลงทุน 8 พันล้านบาท ผลิต
PTA 3.5 แสนตันต่อปี โดยทั้ง 2 โครงการ
ตั้งอยู่ที่จังหวัดระยอง นอกจากนี้ยังมี
โครงการปีโตรเคมีอีก 11 โครงการ มูลค่า
รวมกัน 4.6 พันล้านบาท ที่ได้รับอนุมัติการ
ส่งเสริมการลงทุนในปี 2538 แล้ว เช่น
เดียวกับโครงการผลิตปุ๋ยเคมีมูลค่า 1.9
พันล้านบาท ของบริษัท ปุ๋ยไทย จำกัด
และโครงการผลิตท่อสแตนเลส มูลค่า 1.6
พันล้านบาท ของบริษัท ไทย-เยอรมัน
ผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)

คลื่นระลอกสาม : การย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่น

นักวิเคราะห์หวั่นคาดคะเนว่าการย้าย
ฐานการผลิตของญี่ปุ่นโดยเฉพาะอุตสาหกรรม
สนับสนุนในระลอกสามนี้ คงจะไม่พุ่ง
สูงดังที่คาดหวังก่อนหน้านี้ ด้วยเหตุที่การ
เคลื่อนไหวของค่าเงินเยนในระยะนี้เริ่มที่จะ
มีเสถียรภาพในระดับประมาณ 100 เยนต่อ
ดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่เมื่อต้นปี 2538 มี
การคาดกันว่าค่าเงินเยนที่แข็งขึ้นนั้นจะ
กระตุ้นให้นักลงทุนญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิต
ระลอกใหม่ โดยเฉพาะในช่วงครึ่งแรกของปี
เมื่อค่าเงินเยนลดต่ำลงกว่าระดับ 100 เยน
ต่อดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตามบริษัท
วิจัยหลายแห่งยังคงเชื่อมั่นว่า ความคิดเห็น
ข้างต้นนั้นสะท้อนภาพในระยะกลาง ส่วน
ในระยะยาวนั้นค่าเงินเยนน่าจะยังคงแข็งขึ้น
ต่อไปอีก

จำนวนคำขอรับการส่งเสริมการลง
ทุนของญี่ปุ่น ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2538
สะท้อนให้เห็นการย้ายฐานการผลิตของ
ญี่ปุ่นมายังประเทศไทยอย่างชัดเจน อย่างไร
ก็ตามเนื่องจากค่าเงินเยนเริ่มอ่อนตัวลง

เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ นับแต่เดิ
ก้นยายนเป็นต้นมา ทำให้นักวิเคราะห์หลาย
คนเชื่อว่าการย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่นใน
ระลอกที่สามนี้จะไม่มากเท่ากับในระลอก
สองที่เคยเกิดระหว่างปี 2530-2533 ซึ่งใน
ระยะนั้น ภาวะเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเข้มแ
มาก และค่าเงินเยนที่สูงขึ้นจนไม่สามารถ
แข่งขันกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ (G-7)
ได้โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งบีบให้ญี่ปุ่นต้อง
เพิ่มค่าเงินจาก 240 เยน เป็น 150 เยนต่อ
ดอลลาร์สหรัฐฯ

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว การย้าย
ฐานการผลิตในระลอกที่สามนี้เป็นช่วงที่
เศรษฐกิจญี่ปุ่นอยู่ในภาวะถดถอย ทำใ
นักธุรกิจญี่ปุ่นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ
ก่อนตัดสินใจย้ายฐานการผลิต หากพิจารณา
ในช่วงคลื่นลูกที่สองนั้น สถิติที่นักลงทุน
ญี่ปุ่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุด
คือ 389 โครงการ มูลค่า 148,221 ล้านบาท
เทียบกับในช่วงสูงสุดของคลื่นระลอกที่สาม
ปี 2537 ซึ่งมีจำนวน 258 โครงการ มูลค่า
173,419 ล้านบาท

การย้ายฐานการผลิตในคลื่นระลอก
สามนี้ไม่ใช่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เนื่องจาก
กิจการขนาดใหญ่ได้ย้ายฐานการผลิตมาเกือบ
หมดแล้ว การย้ายฐานการผลิตในระลอก
สามส่วนมากจึงเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุน
ซึ่งขาดแคลนเงินทุนและประสบการณ์การ
ลงทุนในต่างประเทศ อันเป็นเหตุให้คว
มสนใจในการย้ายฐานการผลิตลดน้อยลงไ

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจึงเสนอสิ่งจ
ูงใจในการย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่นในคร
นี้มากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ทางด
อัตราดอกเบี้ยและอื่นๆ แก่สถาบันการ
ไทย และธนาคารไทยหลายแห่งก็เต็มใจ
จะช่วยเหลืออุตสาหกรรมของญี่ปุ่นที่ได้
การสนับสนุนจากบริษัทแม่ให้ย้ายฐาน
ผลิตมายังประเทศไทย

ลงทุนในเขต 3 ได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด

การกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภ
ภาคนี้นับเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของ
รัฐบาลไทย และ สกท. ก็ได้สนับสนุน

	โครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริม						โครงการที่เริ่มดำเนินการ					
	2536			2537			2538 (ม.ค.-มิ.ย.)			2536		
	โครงการ	เงินลงทุน	โครงการ	เงินลงทุน	โครงการ	เงินลงทุน	โครงการ	เงินลงทุน	โครงการ	เงินลงทุน	โครงการ	เงินลงทุน
การลงทุนทั้งหมด	1,255	278,795	1,538	591,572	662	459,340	374	128,740	311	101,497	123	50,772
การลงทุนจากต่างประเทศ	529	127,442	689	370,649	321	285,768	222	84,867	175	64,184	65	40,789
ญี่ปุ่น	171	64,480	258	173,419	127	105,251	86	42,942	56	12,561	31	15,046
สหรัฐอเมริกา	50	33,588	72	49,997	31	25,598	25	9,673	17	5,884	6	3,748
กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่												
ไต้หวัน	87	10,616	127	27,937	54	68,967	39	8,622	30	8,828	8	688
ฮ่องกง	40	6,590	37	6,275	9	1,535	23	11,302	18	15,320	4	11,802
เกาหลีใต้	13	727	23	5,627	8	19	13	3,455	8	4,365	4	285
สิงคโปร์	44	8,784	66	41,415	24	28,209	19	5,174	14	2,094	4	1,845
จีน	19	6,180	11	24,946	3	1,747	2	77	4	1,547	1	403
มาเลเซีย	28	2,357	36	3,024	19	3,375	4	272	11	3,105	2	281
อินโดนีเซีย	5	1,376	1	262	2	505	2	260	1	1,721	-	-
ฟิลิปปินส์	3	167	2	152	1	75	-	-	3	956	-	-
อินเดีย	14	8,362	11	2,524	13	16,390	5	901	8	1,879	3	1,456
แคนาดา	16	1,886	9	3,966	6	1,082	9	4,098	4	833	-	-
ออสเตรเลีย	9	2,057	21	2,983	4	6,485	3	470	3	762	1	111
ยุโรป	123	45,502	94	58,305	53	39,150	50	21,171	36	16,018	13	14,683
สหราชอาณาจักร	33	6,335	38	9,275	17	7,073	20	4,848	12	14,375	3	731
เยอรมนี	25	25,539	15	7,398	7	3,911	10	1,717	8	1,407	2	11,030
สวีเดน	14	2,552	6	786	6	2,014	10	3,756	4	152	1	97
ฝรั่งเศส	7	604	9	12,969	6	4,560	13	7,959	9	1,265	4	11,900
เบลเยียม	11	489	9	3,092	3	1,989	7	5,907	4	657	-	-
อิตาลี	6	793	7	1,203	2	70	3	6,071	2	108	-	-
เนเธอร์แลนด์	22	3,427	11	1,949	1	126	7	1,592	6	1,388	-	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โครงการที่มีผู้ร่วมทุนมากกว่า 1 ประเทศจะมีการนับเข้า
ตัวเลขการลงทุนรวมของโครงการประเทศที่ผู้ร่วมทุนมีสัดส่วน

(ล้านบาท)

	2536				2537				2538 (ม.ค. - มิ.ย.)			
	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน
เขต 1	123	23.3	25,844.1	20.3	122	17.7	21,535.1	5.8	71	22.2	9,753.7	3.4
เขต 2	119	22.5	46,309.7	36.3	164	23.8	68,176.9	18.4	77	24.1	27,606.4	9.7
เขต 3	287	54.3	55,287.2	43.4	393	57.0	279,683.8	75.5	170	53.1	233,608.5	82.1
ไม่ระบุพื้นที่	0	0.0	0.0	0.0	10	1.5	1,253.14	0.3	2	0.6	13,719.9	4.8
รวม	529	100.0	127,441.0	100.0	689	100.0	370,648.9	100.0	320	100.0	284,688.5	100.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

จำนวนค่าขอรับการส่งเสริมการลงทุนของบริษัทต่างประเทศ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

(ล้านบาท)

	2536				2537				2538 (ม.ค. - มิ.ย.)			
	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน
ผลิตภัณฑ์เกษตร	90	17.0	8,587.5	6.7	86	12.5	12,177.5	3.3	32	10.0	2,005.1	0.7
แร่และเซรามิก	28	5.3	6,581.8	5.2	58	8.4	74,477.9	20.1	32	10.0	109,750.7	38.6
อุตสาหกรรมเบา/สิ่งทอ	122	23.1	14,586.6	11.4	83	12.0	13,005.3	3.5	26	8.1	6,322.2	2.2
ผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักร	85	16.1	36,935.1	29.0	131	19.0	45,925.2	12.4	52	16.3	9,585.3	3.4
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	107	20.2	20,114.6	15.8	149	21.6	43,542.0	11.7	63	19.7	19,873.2	7.0
เคมีภัณฑ์และกระดาษ	46	8.7	16,828.4	13.2	134	19.4	161,858.5	43.7	74	23.1	75,926.8	26.7
กิจการบริการ	51	9.6	23,807.7	18.7	48	7.0	19,662.6	5.3	41	12.8	61,225.2	21.5
รวม	529	100.0	127,441.7	100.0	689	100.0	370,648.9	100.0	320	100.0	284,688.5	100.0

จัดตั้งหรือย้ายโรงงานไปยังพื้นที่เขต 3 โดยให้สิ่งจูงใจแก่ผู้ลงทุนในเขตนี้มากที่สุด ซึ่งปรากฏว่านักลงทุนต่างชาติได้ตอบสนองนโยบายนี้เป็นอย่างดี จำนวนโครงการลงทุนของต่างประเทศในเขต 3 เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอและมูลค่าการลงทุนก็สูงกว่าเมื่อเทียบกับในเขต 1 และเขต 2 เดือนกันยายน 2538 สกท. ได้ยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับการถือครองหุ้นของชาวต่างชาติสำหรับโครงการที่ลงทุนในเขต 3 พร้อมกับอนุญาตให้นักลงทุนเหล่านี้สามารถผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศได้ด้วย การผ่อนคลายข้อจำกัดดังกล่าวทำให้นักลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นรายใหญ่หรือถือหุ้นทั้งหมดในโครงการนั้น ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การจำกัดการถือครองหุ้นของชาวต่างชาติยังคงใช้กับโครงการในพื้นที่เขต 1 และเขต 2 เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อนักลงทุนไทย

นอกจากนี้รัฐบาลปัจจุบันยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตส่งเสริมการลงทุนพิเศษ อย่างไรก็ตาม พื้นที่เขตพิเศษนี้จะไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของสกท. แต่จะให้องค์กรอื่นของรัฐเข้ามาดูแลรับผิดชอบในการจัดตั้งและการให้การส่งเสริมแทน

นโยบายใหม่ของ สกท. : มุ่งกระจายการลงทุนสู่ภูมิภาค

นโยบายใหม่ของ สกท. ในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศจะเน้นกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น และเพิ่มสิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกื้อหนุนอุตสาหกรรมสำคัญของไทย การเพิ่มสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในเขต 3 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่จะกระจายการลงทุนซึ่งในขณะนั้นอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีแนวโน้มจะกระจุกอยู่ที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นส่วนใหญ่ สกท. จึงส่งเสริมให้นักลงทุนย้ายโรงงานและสิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ ไปต่างจังหวัดด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบทอันจะช่วยความหนาแน่นของเมืองและเพื่อลดความ

แตกต่างของความมั่งคั่งและความเจริญระหว่างเมืองกับชนบท

สิทธิพิเศษในเขต 3 ที่สำคัญคือการขยายระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 6 ปีเป็น 8 ปี และการลดภาษีนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบลงอย่างมากแต่สิ่งใหม่ก็คือ มาตรการเหล่านี้ไม่ได้ใช้เฉพาะกับโรงงานใหม่เท่านั้นแต่รวมถึงโรงงานที่มีอยู่แล้วที่จะย้ายไปยังส่วนภูมิภาคด้วย

ในส่วนของการเพิ่มสิ่งจูงใจแก่อุตสาหกรรมสนับสนุน สกท. ได้ออกมาตรการเมื่อเดือนมิถุนายน 2537 ให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเครื่องจักรและชิ้นส่วนให้กับอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนเพื่อส่งออก เช่น รถยนต์และเครื่องจักรไฟฟ้า อุตสาหกรรมสนับสนุนที่สกท. ให้ความสนใจเป็นพิเศษตามนโยบายนี้มี 10 ประเภทได้แก่

- 1) อุปกรณ์หัวจับเครื่องมือ
- 2) อุปกรณ์หรือวัสดุสำหรับงานตัด กัด เชาะ กลึง ไส และทำเกลียว
- 3) อุปกรณ์หรือวัสดุสำหรับงานขัด
- 4) ชิ้นส่วนของโลหะอัดขึ้นรูป
- 5) การชุบเคลือบผิวโลหะและพลาสติก
- 6) การชุบแข็ง
- 7) ศูนย์ตัด กัด เชาะ กลึง ไส ทำเกลียว และขัดชิ้นงานโลหะ เฉพาะกรณีที่มีการออกแบบขั้นตอนการผลิตและควบคุมการทำงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์เท่านั้น
- 8) ชุดข้อต่อสายไฟสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ เฉพาะกรณีที่มีการผลิตชิ้นส่วนโลหะ และชิ้นส่วนพลาสติกขึ้นเองเท่านั้น
- 9) แบตเตอรี่ แบบ NI-CD และแบตเตอรี่แบบ Rechargeable รวมทั้งแบตเตอรี่ที่มีลักษณะเดียวกัน
- 10) ชิ้นส่วนผลิตจากพลาสติกวิศวกรรม

มาตรการดังกล่าวเอื้อประโยชน์ต่อนักอุตสาหกรรมญี่ปุ่นขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างเห็นได้ชัดซึ่งสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมให้อุตสาหกรรมสนับสนุนของญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทย

ยิ่งไปกว่านั้น สกท. ยังอนุมัติให้อุตสาหกรรมอีก 20 ประเภท ซึ่งรวมถึงชิ้นส่วนรถยนต์ แบตเตอรี่ พลาสติก และอื่น ๆ ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในพื้นที่ใดจะได้รับสิทธิประโยชน์เหมือนเช่นในเขต 3 ด้วย ผลที่ค่อย ๆ บังเกิดขึ้นของนโยบายเหล่านี้ในอันที่จะดึงดูดอุตสาหกรรมสนับสนุนของญี่ปุ่นให้มาลงทุนในประเทศไทยนั้นสอดคล้องกับการย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่นมายังไทยระลอกที่สาม โดยการย้ายฐานการผลิตในระลอกแรก คือช่วงคริสต์ทศวรรษ 1970 ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทผลิตทดแทนการนำเข้า ส่วนในระลอกที่สองนั้นเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนค่าเงินตราต่างประเทศครั้งใหญ่ (Plaza Accord) เมื่อกลางคริสต์ทศวรรษ 1980

นอกจากนั้นแล้วค่าเงินเยนที่แข็งขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศ แต่จากที่กล่าวแล้วข้างต้น การย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่นในระลอกสามนี้ เริ่มสะดุดลงอันเนื่องจากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐที่เริ่มแข็งขึ้นเมื่อเทียบกับเงินเยน

แนวโน้มในอนาคต

เพื่อสนับสนุนนโยบายเปิดเสรีของอุตสาหกรรมไทย สกท. จึงอนุมัติให้ผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาลงทุนผลิตเหล็กรีดร้อน-รีดเย็นได้ และให้สิทธิพิเศษแก่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีด้วย

จากการที่บริษัทญี่ปุ่นซึ่งส่วนมากเป็นธุรกิจการผลิตได้หันไปลงทุนในต่างประเทศเป็นจำนวนมากนับแต่สิ้นปี 2536 ด้วยเหตุผลสำคัญคือการแข็งขึ้นของค่าเงินเยน สกท. จึงใช้โอกาสนี้เชื้อเชิญบริษัทญี่ปุ่นจำนวน 1,500 บริษัท เงินลงทุนรวม 2 แสนล้านบาท ให้มาลงทุนในประเทศไทยในช่วงระยะ 3 ปีข้างหน้า คือ จากปี 2538-2540 โดยคาดว่าหากประสบความสำเร็จโครงการเหล่านี้จะสามารถสร้างงานได้ถึง 160,000 คน ในสิ้นปี 2540 ทั้งนี้เป้าหมายหลักคือ อุตสาหกรรมผลิตแม่พิมพ์ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยคาดหวังว่าจะได้ถึง

	2536				2537				2538 (ม.ค.-มิ.ย.)			
	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน	สัดส่วน
ผลิตภัณฑ์เกษตร	25	15.8	1,468.2	6.5	23	13.5	2,468.1	7.9	14	13.3	1,204.9	4.0
แร่และเขวมิก	1	0.6	9.0	0.0	7	4.1	601.4	1.9	3	2.9	577.0	1.9
อุตสาหกรรมเบา/สิ่งทอ	60	38.0	6,516.7	28.7	32	18.8	2,954.5	9.4	16	15.2	3,523.1	11.7
ผลิตภัณฑ์โลหะและ												
เครื่องจักร	12	7.6	774.8	3.4	21	12.4	2,951.9	9.4	12	11.4	1,975.8	6.5
เครื่องใช้ไฟฟ้าและ												
อิเล็กทรอนิกส์	54	34.2	11,856.4	52.2	61	35.9	13,953.2	44.4	45	42.9	16,880.0	55.9
เคมีภัณฑ์และกระดาษ	5	3.2	2,066.1	9.1	26	15.3	8,485.4	27.0	15	14.3	6,047.7	20.0
กิจการบริการ	1	0.6	10.9	0.0	0	0.0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0.0
รวม	158	100.0	22,702.1	100.0	170	100.0	31,414.5	100.0	105	100.0	30,208.5	100.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

300 บริษัทขึ้นไป และนั่นหมายความว่าเป้าหมายของไทยที่ต้องการเป็นฐานการผลิตรถยนต์ที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเป็นไปได้ในเวลาอีกไม่นานนัก

อุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่งที่สกก. กำลังให้ความสนใจอย่างมากคือ สาขาเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า ขณะเดียวกัน สกก. ก็มีแผนที่จะขยายให้ครอบคลุมถึงสาขาโทรคมนาคมสื่อสารและอุตสาหกรรมแปรรูปโลหะด้วย เป้าหมายสูงสุดก็คือการสร้างระบบการผลิตแบบครบวงจรเพื่อประโยชน์แก่อุตสาหกรรมไทย และเพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศเป็นไปอย่างสมบูรณ์ขึ้น การเร่งสร้างอุตสาหกรรมให้แข็งแกร่งนับเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากแผนการตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนจะร่นระยะเวลาให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ 15 ปี เป็น 10 ปี โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นไป นั่นก็คือช่วงเวลาที่ยั่วยุภาคอุตสาหกรรมสำหรับสินค้า

ในรายการเร่งลดภาษี (Fast Track) จะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0-5 เท่านั้น

เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความจำเป็นที่จะปรับปรุงโครงสร้างการค้าของไทย เนื่องจากการขาดดุลการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มสูงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะชิ้นส่วนต่าง ๆ สถิติ ในปี 2537 ประมาณร้อยละ 80 ของยอดขาดดุลการค้าทั้งหมดของไทย เป็นการขาดดุลกับญี่ปุ่น แม้ว่าการซื้อเชิงอุตสาหกรรมสนับสนุนของญี่ปุ่นให้มาลงทุนในไทยจะไม่สามารถทำให้เกิดผลอย่างที่ต้องการได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่ในระยะปานกลางถึงระยะยาวแล้วความพยายามนี้ก็ น่าที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าให้ดีขึ้นได้ทีละน้อย

แต่อะไรคือสิ่งที่นักลงทุนจากญี่ปุ่น และประเทศอื่นคาดหวังจากประเทศไทย สิ่งแรกก็คือ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนความต้องการอื่น ๆ ก็เช่น การปรับปรุงเขตอุตสาหกรรมสำหรับบริษัทต่าง

ประเทศ การให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล และการผ่อนคลايกฎระเบียบของการลงทุนจากต่างประเทศให้มากขึ้น อีก 2 สิ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันคือ ความต้องการให้รัฐบาลไทยเป็นฝ่ายรุกในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเปิดเสรีในระบบการเงินของประเทศ

อีกแผนหนึ่งของ สกก. ในอันที่จะกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศก็คือโครงการให้ที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของ สกก. ประจำอยู่ในต่างประเทศศึกษาถึงผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจในประเทศนั้น ๆ ที่คาดว่าจะเป็ประโยชน์ต่อประเทศไทย พร้อมกับชักชวนบริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์นั้นให้มาลงทุนในไทย โดยไม่ต้องสนใจว่าขนาดของการลงทุนจริงจะเป็นเท่าใด โครงการนี้เริ่มเมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมาเอง

